

## Spis treści

|                                                                                |     |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----|
| PODZIĘKOWANIA .....                                                            | 6   |
| WPROWADZENIE .....                                                             | 7   |
| „Interpol” .....                                                               | 7   |
| Zderzenie cywilizacji .....                                                    | 10  |
| Między Wschodem a Zachodem .....                                               | 12  |
| (Samo)kolonizacja .....                                                        | 20  |
| „Pro domo sua” .....                                                           | 25  |
| Projekt i metoda .....                                                         | 28  |
| Zmagania z nowoczesną formą .....                                              | 30  |
| W stronę nowej konceptualizacji polskiego habitusu<br>narodowego .....         | 34  |
| Mini-przewodnik: Jak czytać „Fantomowe ciało króla”? .....                     | 44  |
| WSPANIAŁY XVI WIEK .....                                                       | 47  |
| Prezentyzm vs. historyzm. Długie trwanie jako kategoria<br>eksplikacyjna ..... | 47  |
| Długie trwanie .....                                                           | 51  |
| Pojedynczość Europy .....                                                      | 54  |
| Przewagi Europy .....                                                          | 59  |
| Żegluga .....                                                                  | 60  |
| Pożytki z braku uprzywilejowania .....                                         | 64  |
| Kapitalizm, czyli nowy reżim produkcji pieniądza .....                         | 66  |
| Balans sił .....                                                               | 71  |
| Mechanizmy feudalizmu .....                                                    | 80  |
| Dziedzictwo antyku .....                                                       | 86  |
| Kryzys późnego średniowiecza .....                                             | 90  |
| Kwestia genezy kapitalizmu. Dygresja metodologiczna .....                      | 100 |

|                                                                                                           |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Ekonomia polityczna peryferyjnego imperium agrarnego.....                                                 | 109 |
| Tymczasem w Polsce.....                                                                                   | 109 |
| Pojedynczość Polski.....                                                                                  | 111 |
| Biopolityczna republika zbożowa.....                                                                      | 126 |
| Spichlerz Europy?.....                                                                                    | 131 |
| Jak to się mogło stać?.....                                                                               | 143 |
| Dygresja teoretyczna: rozwój niedorozwoju, czyli zależność<br>jako kategoria eksplikacyjna.....           | 154 |
| Zależność a sprawa polska.....                                                                            | 162 |
| Pierwszy Trzeci Świat, czyli równowaga zacofania.....                                                     | 173 |
| Pejzaż kolonialny.....                                                                                    | 183 |
| Warunki wymiany ( <i>terms of trade</i> ).....                                                            | 186 |
| Problemu wymiany ciąg dalszy: struktura i funkcja.....                                                    | 189 |
| Szlachta jako elita kompradorska.....                                                                     | 196 |
| Peryferyjne zmagania z formą.....                                                                         | 199 |
| Fantomowe ciało króla.....                                                                                | 207 |
| Ostatnia wycieczka do królestwa ekonomii, w czasie<br>której napotkamy jego nieprzekraczalne granice..... | 207 |
| Kryzys XVII wieku.....                                                                                    | 209 |
| Pułapka zacofania.....                                                                                    | 212 |
| Smutek peryferii.....                                                                                     | 218 |
| „Idiotyzm życia wiejskiego”.....                                                                          | 226 |
| Pożytki z teologii politycznej.....                                                                       | 231 |
| Fantomowe ciało króla.....                                                                                | 236 |
| Rozpad.....                                                                                               | 248 |
| Przedwczesna odpowiedź Realnego.....                                                                      | 252 |
| Sarmacki fantazmat.....                                                                                   | 259 |
| Od kryptokolonializmu do projektu kolonialnego.....                                                       | 273 |
| Populistyczny rozum szlachty.....                                                                         | 285 |
| „Demokracji szlacheckiej nigdy nie było”.....                                                             | 285 |
| Rozum populistyczny po polsku.....                                                                        | 291 |
| Szlacheckie hegemonie.....                                                                                | 296 |
| Okres egzekucyjny.....                                                                                    | 299 |
| Hegemonia magnatów.....                                                                                   | 303 |
| Pustka „złotej wolności”.....                                                                             | 307 |
| Magnackie mafie.....                                                                                      | 313 |

|                                                                                          |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Ekspansja! .....                                                                         | 319 |
| Polonizacja – kolonizacja .....                                                          | 323 |
| Polska Kompania Kresowa – witajcie na stepach Realnego .....                             | 327 |
| Nędza kresowego multikulturalizmu .....                                                  | 334 |
| Bunt heterogeniczności .....                                                             | 340 |
| Złamane imperium .....                                                                   | 345 |
| PUSTKA, KTÓRĄ NAZWANO NARODEM .....                                                      | 351 |
| Zagadka I RP .....                                                                       | 351 |
| Rzeczpospolita Lacanowska? .....                                                         | 354 |
| Upór znaczących .....                                                                    | 364 |
| Brak jako Realne .....                                                                   | 371 |
| Twarde jądro halucynacji .....                                                           | 378 |
| Powroty Realnego – od Radnot do Westerplatte .....                                       | 382 |
| Rzecz(pospolita), czyli Antygona zawsze umiera dwa razy .....                            | 387 |
| Alienacja i separacja .....                                                              | 396 |
| Nieudana separacja .....                                                                 | 403 |
| Polska .....                                                                             | 410 |
| Rozbiory – tryumf nowoczesnej formy .....                                                | 421 |
| RZECZPOSPOLITA POSTKOLONIALNA .....                                                      | 431 |
| Pejzaż postkolonialny .....                                                              | 431 |
| Postkolonializm a sprawa polska .....                                                    | 435 |
| „Zachodnio-centryczny” charakter teorii postkolonialnej<br>jako takiej .....             | 440 |
| Schematy pojęciowe i wyjaśniające dominujące w polskiej<br>tradycji intelektualnej ..... | 442 |
| Problemy z polskim wizerunkiem narodowym .....                                           | 443 |
| Egzorcyzmowanie Marksa .....                                                             | 444 |
| Kresy: od heterogeniczności do „subalterns” .....                                        | 448 |
| Od imperium do peryferium .....                                                          | 455 |
| Wyścig po Europę Środkowo-Wschodnią .....                                                | 458 |
| Mimikra mimo woli .....                                                                  | 468 |
| W Polsce, czyli w Trzecim Świecie .....                                                  | 476 |
| Co by było, gdyby .....                                                                  | 485 |

|                                                                                                       |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ZAMIAST ZAKOŃCZENIA: NOSTALGIA, BOHATEROWIE I MIEJSCA<br>PAMIĘCI RZECZYWISTOŚCI POSTKOLONIALNEJ ..... | 495 |
| Kresy – życie po życiu polskiego projektu kolonialnego .....                                          | 495 |
| Dom, którego nigdy nie było .....                                                                     | 504 |
| Bohaterowie czy buntownicy? .....                                                                     | 514 |
| Miejsca pamięci .....                                                                                 | 520 |
| Poza postkolonializm i peryferie .....                                                                | 524 |
| BIBLIOGRAFIA .....                                                                                    | 537 |
| INDEKS NAZWISK .....                                                                                  | 557 |